

מסורת הש"ס

(א) קדושין י. (ב) טו טס. (ג) שנת קט. מנינה די. (ד) כריתות יא. (ה) (ז) וזיל ומאורסה קר אחת כריתות. (ו) כריתות טו. (ז) וקדושין (ח) וקדושין ט. פה.

תורה אור השלם

1. ויבין כי יתקן נפש קצין כספו הוא יאכל בו יליד ביתו הם יאכלו בלחמם. ויקרא כב יא 2. כי יתפש איש באחו בית אביו שמלה לבד קצין תורה לו והמכשלה הזאת תחת ידו ישיעוהו ג ו

גיליון הש"ס

נב"ט מי איכא עבדא ברי ע"י ערסין ד' ב' ע"א מריה לחמי מנוול: שם ט' שחציו עבר וחציו בן חורין. ט' יורשמי ס"ח דמקמי הלכה ט: שם ובאי יורשו נפשיה. ט' מריה כספיה מיס חיס משומטיו קימן כ: שם אמר רבא שתי תשובות. ט' פסחים ד' ע"א וזני: שם ואמר ר' ל' מר כושי. ט' י"ק ד' מ' ע"י:

השולח פרק רביעי גיטין

דלמא מודה. כ"ד קודם העדלת עדים ומודה בקנס פטור: ויליד בית מה ט"ל. לענין חילת תרומה ויליד ביתו הם יאכלו בלחמם. יליד בית בן שפחה: אילו כן. דלא כמיב אלא קנין כספו הוא יאכל בו: אף קנין כסף אע"פ שאינו שוה כלום. כגון שנעשה מוכה שמין: מי איכא עבדא דלא מודבין. כפרותה:

דלמא מודה ומיפטר ותבעי לרבנן עד כאן לא קאמרי רבנן "אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם אלא כגון פירות דקל ההשתא מיהא ליתנהו אבל הכא הא קאי שור והא קאי עבד מאי אמר ר' אבא ת"ש ויליד בית מה תלמוד לומר אם קנין כסף אוכל יליד בית לא כ"ש אילו כן הייתי אומר מה קנין כסף שיש בו שוה כסף אוכל אף יליד בית שיש בו שוה כסף אוכל ומנין שאע"פ שאינו שוה כלום ת"ל יליד בית מבין מקום ועדיין אני אומר יליד בית בין שיש בו שוה כסף בין שאין בו שוה כסף אוכל קנין כסף יש בו שוה כסף אוכל אין בו שוה כסף אינו אוכל ת"ל יקנין כספו ויליד ביתו יכמה יליד בית אע"פ שאינו שוה כלום אוכל אף קנין כספו אע"פ שאינו שוה כלום אוכל ואי סלקא דעתך עבד שמכרו רבו לקנס מכור. מי איכא עבדא דלא מודבין לקנסא אין איכא עבד מרפה והא הוי למיקם כמיה במנוול ומוכה שחין יאיבעיא להו. מי שחציו עבד וחציו בן חורין שקידש בת חורין מהו אם תמצא לומר יבן ישראל שאמר לבת ישראל ה' התקדשי לחציי מקודשת רחויא לכוליה הא לא חויא לכוליה ואם תמצא לומר יבן ישראל המקדש חצי אשה אינה מקודשת דשייר בקנינו והא עבד לא שייר

לקנסא. שם יתנוה שור יטול שלשים כסף: כטרפס. שאין משלמין עליו קנס דגברא קטילה הוא: והא הוי למיקם קמיה. לשטרות אע"פ שנמכרה רגלו למעלה מן הארבעה או יוקב קרוס המוח ראוי לשירות קל: כמנוול. דמאיה והוי גמי טרפה דלאו בר קנסא הוא: בקדושין אמרינן התקדשי לחיי מקודשת לחיי מקודשת לי אינה מקודשת הכל מי הוי קדושין או לא: אם סמלא לומר. כלומר אי נעית לפשט מקדימתה לן התקדשי לחיי מקודשת לא דמי דהתם בר חורין הוא וחויא לכוליה והכי קאמר לה אי נעיתא נסיבנא אחריתי כהדין אבל הא לא חויא לפגלא דעבדות ידידיה: ואם סמלא לומר לחיי מקודשת לי אינה מקודשת. ונעית לפשט הא מינה דבי הכי דמקדש חצי אשה אינה מקודשת הואיל דלא מלינן למימר דהכי קאמר לה דמנסיב אחריתא כהדי דאימתא לא חויא לחיי ואשתתא דפגלא הוא קדיש הכל גמי חיי איש שקידש לא הוי קידושין לא דמי דהתם שיר בקנינו דהוה ליה לקדשה מה דחוי אבל האי לא שיר מידי דכל מה דחוי לתעבד עבד: כשעשאו עריסה. דהוה ליה כמתן דקטליה ויהג ליה לנפשיה: ועוד כופר הוא כו'. דכשלתא קנס דלא כמיב ביה מינה אלא נניחה שנאמר אם עבד יגמור שור וגו' (שמות כה) איכא לאוקמה כשעשאו עריסה אבל כופר של בן חורין כמיב (סס) והמית איש או אשה: ראוי ליעול. דפגלא לאו בר קנסא הוא אלא בר כופר: ואין לו. שהרי מת יורשמי אין לו שיגבו זה המזיק וזה כמה שבדו ולעולם בשמת וה"ק נתן חצי קנס לרבו וחצי כופר לחי ליגמור לירשמי אם היו לו יורשין: אוקי אמורא עליה. העמיד מתורגמן לפניו לחזר ולדרוש: והמכשלה האם. כלומר כך התחיל דברא מקרא כחזו והמכשלה הזאת תחת ידך כגאמי ירושלים שפסקה מורה מהס והיו שאלין לחבריהם שאלה לך קנין מתיב לו והמכשלה הזאת תחת ידך כלומר דברים שמכוסין כשמלה שגך הן שאתה בקי בהן אמור לנו ותיב קצין והמכשלה הזאת דברי מורה שאין אדם עומד על אמתתן עד שיכשל בהן להורות טעות ויכלימוהו והוא נתן לב ומבין תחת ידך הן אף חצי נכשליה בהוראתי וחזרני כי: ואם להשך אדם לומר.

מג.

עין משפט נר מצוה

קח א מ"י פירי מיה' מריה הלכה א סמג עשין כפ טו"ש ח"ט ט' רע ספ"ד: ק"ב ב מ"י פ"ו מה' מרומת הלכה א סמג לאין רכב רכב טור י"ד פ"י שאל: ק"ג ג מ"י פ"ד מה' אשוחת הלכה ח סמג עשין מה טו"ש א"ר"ע מימן מד ספ"י א: ק"ד ד ה מ"י פ"ג פ"ג הלכה ט סמג ט טו"ש א"ר"ע ט' לא ספ"י ט: ק"ה ו מ"י פ"ה מה' מקי ממון הלכה ז סמג עשין קו טו"ש י"ד ט' רכס ספ"י ט: ק"ו ח מ"י פ"ד מה' אשוחת הלכה ט סמג עשין מה טו"ש א"ר"ע ט' לא ספ"י י: ק"ז ט מ"י פ"ה מה' ק"א ט מ"י פ"ה מה' הלכה י סמג י"ו ו"ג הלכות אשורי כ"ה הלכ' י סמג לאין קסא: ק"ח י מ"י פ"ו מה' יבוס הלכה לא סמג עשין נא טו"ש א"ר"ע ט' ק"ד ספ"י י:

תוספות ר"ד

מי שחציו עבד וחציו בן חורין שקדש בת חורין מקדשת היא משום צד חירות שבו ואפילו אם תמצא לומר המקדש אשה לחציו אינה מקדשת התם משום שייך בקנינו הכא לא שייך בקנינו וכן נמי שפחה שחציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה מישראל קדושה קדושה משום צד חירות שבה. ואפילו אם תמצא לומר המקדש התם שייך בקנינה הכא לא שייך בקנינה

מי איכא עבדא דלא מודבין לקנסא. וא"ת כי אמר נמי דליתו מכור תקשי ליה מי איכא עבדא דלא מודבין לקנסא שזולל למכרו כולו לגמרי וי"ל דלא יתנא קונים שקיטוהו לגמרי אפי' לא יטערו לפגמו שזולל לומר עשה עמי ואני וכן מ"מ מימנעי אינשי לקנותו שלא יתא רגיל אללס אבל אם מכרו לקנס מכור זמנין דזוני ליה ועי"ל דלפ"י מוכרו כולו לגמרי אינו מכור דהא אינו שוה כלום ואינו מוכרו אלא לקנס ולקנס אינו מכור:

אם תמצא לומר התקדשי לחציי מקודשת. וגבי אשה קאמר אם תמצא לומר לחיי מקודשת לי אינה מקודשת והוי מני למימר איפכא אלא האמת נקט דהכי מסיק צ"ח דקדושין (דף יא): ורא"י אפי"ק קדושו לאו קדושין יורשין מנא איה. והלא צנו מן הפניה יורשו כדאמר (יבמות דף ק:) גבי עשרה כהנים שפירש אחד מהן ובעל הדולד שמוקי משמקין אותו מנכסי אביו משום דלא ידעי אביו מנו ואפי"ו צנו ממנו מעריה דלא תפסי בה קידושין חן כפרק שני דיבמות (דף כב.) דהוי צנו לכל דבר והיינו לירשו והכא אי תפסי בה קידושין גרע טפי דלחיי כל עבדות ומשמטם גא"ל כדאמרין [בהלכות] (שם דף מה.) וי"ל דסגרי ה"ס דאם אימת דלאו בר קדושין הוא אין צנו מתייחס אחריו ולא דמי לעריית דמפסי בה קדושין לעלמא אלא האי דלאו בר קדושין הוא בשום מקום אין הני מתייחס אחריו: ואין

בקנינו מאי ת"ש והמית מי שחציו עבד וחציו בן חורין נתן חצי קנס לרבו וחצי כופר לירשמי ואי אמרת קידושו לאו קידושין יורשין מנא ליה אמר רב אדא בר אהבה כשעשאו מרפה. ומאי יורשיו נפשיה. אמר רבא שתי תשובות בדבר חדא דירשיו קתני ועוד כופר הוא. ואמר ריש לקיש כופר אין משתלם אלא לאחר מיתה אלא אמר רבא יראוי ליטול ואין לו אמר רבא כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אין קדושה קדושין דרש רבה בר רב הונא כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אינה מקודשת א"ל רב חסדא מי דמי התם שייר בקנינו הכא לא שייך בקנינו הדר אוקים רבה בר רב הונא אמורא עליה ודרש בהן אע"פ שאמרו המקדש חצי אשה אינה מקודשת יאכל חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה קדושה קדושין מ"ט התם שייר בקנינו הכא לא שייך בקנינו אמר רב ששת כשם שהמקדש חצי אשה אינה מקודשת כך חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה אין קדושה קדושין ואם לחשך אדם לומר א"יזו היא שפחה חרופה זו שחציה שפחה וחציה בת חורין המאורסה לעבד עברי אלמא בת איתרוסי היא אמור לו כלך אצל ר' ישמעאל שהוא אומר בשפחה כנענית המאורסה לעבד עברי ושפחה כנענית בת איתרוסי היא אלא מאי אית לך למימר מאי מאורסת מיוחדת הכא נמי מאי מאורסת מיוחדת אמר רב חסדא חציה שפחה וחציה בת חורין שנתקדשה לראובן ונשתחררה וחזרה ונתקדשה לשמעון ומתו שניהם מתייבמת ללוי ואין

הפדה לא נפדמה דשפחה חרופה אחו זו וז פדויה ואינה פדויה שפחה וחציה בת חורין המאורסה לעבד עברי. והוא הדין לכל ישראל אלא אורחא דמלתא נקט משום דעבד עברי מותר בשפחה: אלמא כס אפרוסי כיל. מדקתני מאורסת אמור לו. וכי סבור אהם שהן אירוסין ממש: כלך אל רבי ישמעאל. דלמחר התם דברה מורה כלשון בני אדם ובשפחה כנענית שאל נפדית כלל קשתתני קרא: המאורסה לעבד עברי. וכי שפחה כנענית גמורה צד קדושין היא הא חמורה בעלמא היא עם הדומה למתורגם: מיוחדת. וגזירת הכתוב היא דמחייב עלה אשם הואיל וייחודה לעבד עברי המותר בה: ותורה ונפקדסה לשמעון. אחי וצמיי לראובן ולראובן לא גירסה: ואין